PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 1. štev. 158 - Cena 3.- lire | TRST, četrtek 15. novembra, 1945 | Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1-I. Tel. št. 93806, 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

Prepričani smo, da bodo narodi Jugoslavije tudi v bodoče, združeni in enotni v Ljudski fronti znali braniti pridobitve narodno osvobodilne borbe in tako v veliki meri doprinesli k priključitvi Julijske krajine in Trsta k demokratični in federativni Jugoslaviji, kar je resnična želja in zahteva vseh Slovencev in Hrvatov ter večine svobodoljubnih in naprednih Italijanov Julijske krajine in Trsta.

Angleški tisk o jugoslovanskih volitvah

Poročila poudarjajo, da so bile to prve svobodne in demokratične volitve

— Po poročilih iz Londona objavlja jutranji britanski tisk poročila svojih dopisnikov o splošnih volitvah v Jugoslaviji. Vsi dopisniki poudarjajo, da se je glasovanje vršilo v popolnem redu in miru in da so lahko šli popolnoma svobodno kamor so hoteli. «Daily Express» prinaša poročilo svojega dopisnika, v katerem pravi, da so se volitve spremenile v veliko narodno svečanost z godbo in plesom po cestah in poudarja pravilnost volivnega postopka.

Britanski list posveča jugoslovanskim volitvam veliko pozornost. Posamezni časopisi prinašajo dolge članke svojih dopisnikov iz Beograda. Poročila britanskih časopisov poudarjajo, da so te volitve v naši državi prve svobodne in demokratične volitve po dolgih letih. Dopisniki, ki so se na licu mesta lahko prepričali o zaupanju, katero imajo naši narodi v Ljudsko fronto z maršalom Titom na čelu, so prepričani, da bo Ljudska fronta na volitvah odnesla sijajno zmago, s tem pa bo dobila tudi podporo širokih ljudskih množic za svoj program obnovitve Jugoslavije, ki je, kot poudarja britanski tisk, v tej vojni pretrpela več kot katerakoli druga zavezniška dežela, in ki je sorazmerno s svojimi močmi, toliko doprinesla k zmagi zavezniške stvari. V poročilih britanskih dopisnikov iz Beograda je posebno izrazito resnično občudovanje naporov naših narodov, da bi podprli Ljudsko fronto pri čim hitrejši obnovi vsega porušenega, posebno porušenih železnic, mostov, cest itd. Poročila posameznih dopisnikov izražajo tudi neprikrito nezadovoljstvo s tistimi, ki so namenoma potvarjali resnico o tem, kar se v Jugoslaviji godi in se trudili, da bi napisali čimveč laži.

Komentar „Times-a"

London, 14. — Poudarjajoč, da so prvi rezultati nedeljskih volitev v prvi jugoslovanski federalni parlament pokazali ogromno večino za kandidate Ljudske fronte, podaja beograjski dopisnik časopisa «Times» sledeč komentar: «Izid je zmaga ciljev in organizacije narodno osvobodilnega gibanja ter bo tolmačen kot glasovanje proti preteklosti in vsemu kar je v zvezi z njo, proti kralju in politikom v pregnanstvu. Odziv volivcev je bil vsepovsod velik in volitve so potekle v redu ter ob velikem navdušenju, silno navdušeni za obnovo dežele in za popolno enotnost. To lahko vidimo povsod razen v vrstah nekaterih nezadovoljnih pristašev starega režima. Akademske diskusije v Londonu o resnični demokraciji so tukaj brezpomembne do absurda in silno daleč od resničnega stanja te dežele, ki je v svoji junaški borbi proti sovražniku pretrpela več kot katerakoli druga dežela», zaključuje David Reymond svoj dopis iz Jugoslavije.

Komentarji francoskega tiska

Pariz, 14. Tanjug. — Dopisnik Tanjuga iz Pariza poroča, da piše list «Front national» v svojem komentarju o uspehu Ljudske fronte v Jugoslaviji na volitvah sledeče:

«Ena izmed glavnih karakteristik volitev, ki so se vršile v Jugoslaviji, je neverjetno majhno število ljudi, ki so se vzdržali glasovanja; druga karakteristika je popolna lojalnost, v kateri so bile volitve izvedene. Lojalnost in red — angleški tisk daje enemu in drugemu polno priznanje. Po pisanju angleških listov so pogoji glasovanja nudili opoziciji vse izglede, da bi mogla priti do izraza.

Uspeh Ljudske fronte maršala Tita je popolnoma nedvoumen. Jugoslovanski narodi dobro vedo, da so dolžni svobodo onemu človeku, ki je že 7. julija 1941. organiziral borbo proti nacistom in ostal vse do konca gonilna sila osvobodilnega pokreta.»

Članek zaključuje s sledečimi besedami: «Danes demokracija triumfira na Balkanu. Ni dobronamernih opazovalcev, ki ne bi bili prisiljeni tega priznati. Bistvo te demokracije je enakost, pravičnost in socialna varnost v državnem redu, v katerem so najsiromašnejši sloji prebivalstva prva skrb države.»

«Velika zmaga — velik narod», «Prvi rezultati kažejo na zelo viden uspeh Ljudske fronte maršala Tita», «Triumf jugoslovanske demokracije», «Uspeh maršala Tita na volitvah», «Tito, veliki zmagovalec na jugoslovanskih volitvah», «Preko 80% glasov za Ljudsko fronto» — to so naslovi, pod katerimi, kakor javlja dopisnik Tanjuga, skoraj vsi pariški jutranji in večerni listi («Paris Matin», «Resistence», «Epoque», «Depeche de Paris», «Combat», «Humanité», «Front national», «Le Mond», «Ce Soir» itd.) objavljajo članke in komentarje o veliki zmagi Ljudske fronte na volitvah v jugoslovansko ustavodajno skupščino.

„Videli smo jugoslovansko demokracijo pri delu"

Beograd, 14. — Dopisnik Tanjuga poroča iz Londona: David Raymond objavlja v svojem dopisu iz Beograda v «Reynold News» pod gornjim naslovom daljši uvodnik, v katerem med drugim pravi: V Jugoslaviji se danes vrše prve svobodne volitve po letu 1926. Zadnje volitve v Jugoslaviji so se vršile leta 1938. pod diktaturo in so se vršile samo z dviganjem roke. Kljub sklepu opozicije, da bo bojkotirala te volitve, kljub popolni možnosti za izvedbo volivne kampanje so volitve to pot postale prav za prav ljudsko glasovanje. Gre za vprašanje izglasovanja zaupnice Titovi Ljudski fronti, katero sestavlja sedem političnih strank, ki so se združile na enotnem programu. Kandidatna lista Ljudske fronte ima kandidate iz vseh političnih strank in glasovanje za kateregakoli od njih pomeni glasovanje za zaupnico celotni Ljudski fronti. Prav tako pomeni glasovanje topot glasovanje za republiko, ker se pričakuje, da se bodo stranke Ljudske fronte, ko se bo Ustavodajna skupščina sestala koncem tega leta, izjavile proti vladavini dinastije Karadjordjevičev. S tem bo kralj Peter prenehal biti jugoslovanski kralj. David Reymond nato opisuje tehnični postopek glasovanja in ukrepe, ki so bili storjeni z upeljavo skrinjice brez liste, da bi bili preprečeni manevri nekaterih voditeljev opozicije, nato pa se bavi z obiskom britanskih parlamentarcev v Jugoslaviji.

V zvezi s tem piše Reymond: «Laburistični in narodnoliberalni člani britanskega parlamenta, ki so zdaj v Jugoslaviji so se že prepričali, da so volitve zares svobodne. Prav tako so obiskali Milana Grola, voditelja opozicije in urednika enega od opozicijskih listov, ki se svobodno tiskajo. Bil sem prisoten na nekem sestanku, na katerem je Grol doživel popoln neuspeh, ko se je trudil, da bi dal kakršnekoli konkretne dokaze, da volitve v Jugoslaviji niso svobodne in da v Jugoslaviji vlada teror. Prav tako so se narodni poslanci lahko prepričali, kako lažnjiva so poročila, ki prihajajo v London o razmerah, ki vladajo v Ozninih zaporih. Narodni poslanci so takoj šli obiskat te zapore, ne da bi obvestili katerokoli oblast. Popolnoma svobodno so lahko zastavljali pripornikom vprašanja. Narodni poslanci so prišli iz zaporov polni nejevolje proti poskusom, da bi jih prepričali o strahotnih razmerah, ki vladajo v teh zaporih. Pravkar sem se vrnil, nadaljuje Reymond, iz nekega kraja v hrvatskih gorah, ki je eden najbolj opustošenih v Jugoslaviji. Tam sem z nekaterimi člani parlamenta videl cele vasi in okrožja, ki so bila v tej vojni zravnana z zemljo. Polovica prebivalstva je bila poklana. Govorili smo s kmeti in vsi do zadnjega so nam dejali, da se za Tita, zato ker vidijo v njem človeka, ki jih je osvobodil teh strahot in zato, ker Ljudska fronta in partizani ustvarjajo resnične čudeže v obnovitvenem delu. Videli smo jugoslovansko demokracijo pri delu. Vse prebivalstvo se je prostovoljno pridružilo partizanom in Ljudski fronti in sodeluje pri obnovi porušenih domov, pri gradnji železnic, mostov, cest itd. V Jugoslaviji so

„Izvestija" o volitvah

Poročilo Ilje Ehrenburga o poteku volitev

Moskva, 13. Tass. — Pisatelj Ilija Ehrenburg, ki je sedaj v Jugoslaviji, poroča v «Izvetijih»:

Včeraj so se v Jugoslaviji vršile volitve. Točnih številk še ne vedo, vendar pa je že jasno, da je Ljudska fronta zmagala. Akoravno je opozicija pozvala na bojkot, je bila volivna udeležba izredno visoka in na nekaterih voliščih, kjer so glasove že preštel vidimo, da je kvečjemu vsak deseti ali dvajseti volil proti Ljudski fronti. V Beogradu je sedaj veliko inozemskih časnikarjev. Nekateri izmed njih se čudijo nad tolikšno enodušnostjo. Jaz sem prepotoval Jugoslavijo od Alp pa do grške meje in me enodušnost v glasovanju ni presenetila. Na predvečer volitev sem se mudil v Skoplju, Makedonci so prišli na mestne trge z bakljami. Vse je bilo bolj podobno veselici kot pa volivnemu zborovanju. Govori so bili kratki — ljudje so si povedali vse že v dneh suženjstva in pozneje v gorah v partizanskih taboriščih.

Dan v katerem so se vršile volitve je potekel popolnoma mirno. Celo najbolj strastni ljudje so zadrževali čustva. Volitve so potekale v slavnostnem razpoloženju. Opozicija, ki se je zavedala važnosti volitev, je pozivala na bojkot. Vlada je v težnji, da zagotovi tajnost in resnično svobodo volitev, postavila še takozvano «prazno skrinjico», razen ostalih skrinjic, kandidatov Ljudske fronte. Državljani, ki ne bi odobravali politike Ljudske fronte, so mogli vreči kroglico v to skrinjco.

Zakaj so bile te «prazne skrinjice» v resnici prazne? Jugoslavija se zaveda, da je zanjo samo ena pot, in po tej poti gre brez oklevanja. Inženjer iz Ljubljane, gorjanec iz Hercegovine, komunist in demokrat, pravoslavni in muslimanski duhovnik, vsi so volili kandidate Ljudske fronte. Nek Dalmatinec mi pe dejal, ko je pokazal na «prazno skrinjico»: «To je grob». Ali bi mogel Hrvat vreči svojo kroglico v tak grob? Vedel je, da se za «prazno skrinjico» skriva dinastija, ki pomeni povratek sramote in pomanjkanja. Ali bi se Srb mogel spozabiti pri volitvah? Žena, katerih može so pobili ustaši, bi mu tega nikoli ne oprostile. Prav nič ni čudno, da je Slovenija enodušno volila republiko. Slovenci so eden izmed najnaprednejših evropskih narodov. Samo v zvezni republiki vidijo narodi Jugoslavije svoje odrešenje. Ključ k volivnim rezultatom leži v preteklosti Jugoslavije: človek, ki je mnogo let preživel v ječi, zna ceniti svobodo. Videl sem kmete, ki so zgodaj hiteli na volišča; videl sem žene, ki so zamudile vlak in po trideset in več kilometrov hodile peš, da bi «njihov glas ne šel v izgubo». Videl sem ljudi, ki so volili na isti način, kot so se borili: vztrajno in enodušno. Jugoslovanske žene so se prvič udeležile volitev.

Do sprememb je prišlo celo v oddaljenih predelih Bosne, kjer prevladujejo še muslimanski običaji. Pred nekaj dnevi je imel maršal Tito govor na množičnem zborovanju v Sarajevu. Na tisoče muslimank se je zbralo na trgu. Njihovi obrazi so bili zakriti. Ko je Tito pričel govoriti so dvignile pajčolane. Opozicija se je bolj zanašala na pasivnost žensk pri volitvah, kot pa na glasove Grolovih in Mačkovih privržencev. Opozicija pa se je vračunala: Vse žene so glasovale skupno s svojimi možmi, sinovi in brati.

V neki vasi sem videl sliko kmeta in osla, ki stojita na zelenem travniku. Kmet vprašuje osla: «Zakaj ne ješ trave?» Osel pa odgovarja: «Čakam na krmo iz inozemstva». Našlo se je nekaj ljudi, ki so se pri volitvah abstinirali, češ, da niso važne. Ali pa bo kakšen inozemski sofist zaradi teh dvonogih oslov obsojal celo Jugoslavijo? Zadnji čas je, da vsak razume, da ljudstvo, ki je dvakrat pokazalo svojo vdanost do svobode — v borbi in na volišču — ni samo pogumno, ampak tudi zrelo.

Pred volitvami v Istri

Opatija, 14. — Ceprav ima vojaška uprava Jugoslovanske armade za Reko, Istro in Primorsko po mednarodnem pravu izključno vrhovno oblast nad ozemljem, ki ga upravlja, se organom narodne oblasti zajamči samostojno in svobodno delovanje. Organi narodne oblasti delajo v tesnem sodelovanju z vojaškimi oblastmi in z njihovo pomočjo izvršujejo številne naloge, ki jih zahtevajo splošne koristi prebivalstva na tem ozemlju in tako ustvarjajo pogoje za uresničenje njihovih teženj po čimprejšnji obnovi svoje zemlje in srečnem ter svobodnem življenju. Vojaška uprava je zvesta tem načelom pozdravila in odobrila splošne svobodne in demokratične volitve v Istri, ki bodo 25. t. m. Pri teh volitvah bodo Istrani prvič v svoji zgodovini s tajnim in svobodnim glasovanjem izvolili svoje krajevne in mestne narodne odbore ter okrajne in mestne narodne skupščine, ki bodo v bodočnosti predstavljale njihovo pravo ljudsko oblast.

Po vseh vaseh in mestih istrskih okrajev Buje, Poreč, Rovinj, Vodnjan, Labin, Cres, Lošinj, Opatija, Kras, Buzet, Motovun, Pazin se zadnje dni zbira prebivalstvo v velikem številu na sestankih, kjer razpravlja o izredni važnosti sedanjih demokratičnih volitev. Po nekaterih okrajih Hrvati in Italijani že zbirajo svoje kandidate, katere strogo in kritično ocenjujejo. Tudi Istrani so trdno odločeni, da si izberejo take predstavnike svojih oblasti, ki bodo vredni in sposobni opravljati zaupano jim častno nalogo pri vodstvu in upravljanju njihovega življenja na polju gospodarske obnove in politično kulturnega udejstvovanja. Potek številnih predvolivnih ljudskih sestankov v Istri priča, da so Istrani obračunali z uničujočo razdiralno nacionalno mržnjo, in zato v največji meri razumejo zgodovinske dneve, v katerih se kuje v bratstvu in enotnosti vseh Istranov njihova lepša bodočnost, za katero so se borili in dajali življenja najboljši sinovi in hčere Istre. Zato bodo 25. t. m. potrdili svojo neomajno voljo, da ohranijo pridobitve težke borbe in si izvolijo demokratično ljudsko oblast, ki jim bo porok za lepo življenje v bodočnosti.

Izjava poljskega zunanjega ministra

London, 14. Reuter. — Poljski zunanji minister Wincent Rzymowski je izjavil danes na tiskovni konferenci v Londonu, da se je razgovarjal z angleškim zunanjim ministrom Bevinom predvsem o vprašanju povratka poljskih oboroženih sil na zapadu ter o ureditvi dolgov, ki jih je med vojno napravila londonska poljska vlada v Veliki Britaniji. Rzymowski je izjavil, da se ni dosedaj vrnil v Poljsko niti eden od 23.000 poljskih vojakov v Veliki Britaniji, ki so se priglasili za povratek domov. Poleg prometnih težkoč so še nesoglasja o načinu repatriacije». Poljska vlada smatra, da imajo ti poljski vojaki pravico, da se vrnejo domov kot organizirane edinice. Angleška vlada stoji dosedaj na stališču, da bi ti vojaki morali biti demobilizirani ter se vrniti domov individualno».

Rzymowski je izjavil nadalje, da je poljska vlada pripravljena priznati Veliki Britaniji dolg, ki ga je napravila poljska vlada v Londonu za civilne izdatke med vojno, vštevši del civilnega dolga vlade Tomaža Arciszewskega. Pri razgovoru je bil nesporazum glede stroškov opreme poljskih vojaških sil na zapadu.

«Velika Britanija zahteva, da mi plačamo opremo za to armado», je izjavil Rzymowski, «to pomeni, da bi morala poljska vlada plačati vsako bombo, ki so jo poljski piloti v službi «RAF-a» spustili nad Nemčijo. Dosedaj ni bilo zahtevano od nobenega drugega zaveznika, da plača vojne stroške. Ko smo vprašali maršala Stalina o ceni opreme poljskih oboroženih sil, ki so služile pri Rdeči armadi in ki so bile mnogo večje, kot one na zapadu, je izjavil, «da smo mi to opremo že plačali z našo krvjo».

Eden izmed novinarjev, ki so bili prisotni na tiskovni konferenci, je opozoril Rzymowskega na zjavo angleškega zunanjega ministrstva, ki zanika, da bi bila postavljena taka zahteva. «Če bi to pomenilo spremembo angleškega stališča, bi jo mi seveda pozdravili», je odgovoril Rzymowski, «toda dosedaj nam ni znano nič takega».

Ko je bil Rzymowski vprašan, ali se je angleška vlada izjavila o priznanju zneska na podlagi zakona o «najemnini in posojilu», je Rzymowski odgovoril, «da se ne želi spuščati v podrobnosti, ker se še vrše pogajanja, ki potekajo zadovoljivo.

Socialisti na Poljskem

London, 14. — International News Service poroča, da je najmočnejša poljska stranka, to je socialistična, sklenila pristopiti h koalicijskemu bloku vseh demokratskih strank na bodočih volitvah.

Tudi oni podpirajo sodelovanje med Združenimi državami, Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo, kar je čvrsto zagotovilo miru.

Tujci v Albaniji

Ljubljana, 14. Tanjug. — Agencija AFP je objavila poročilo iz Tirane, po katerem je albanska vlada izdala vsem italijanskim duhovnikom in nunam, ki so nastanjeni v Albaniji, povelje, naj zapuste Albanijo do 15. novembra.

ATA je pooblaščena demantirati to vest in objaviti sledeče:

«Kot v drugih evropskih deželah je tudi v Albaniji nastal problem repatriacije tujcev v njihovo domovino. V Albaniji je bilo treba misliti ne le na repatriacijo tujcev, ki so prispeli v Albanijo med italijansko-nemško okupacijo iz gospodarskih razlogov, temveč tudi na ostanke italijanske vojske, ki je po kapitulaciji fašistične Italije razkropljena po vsej deželi.

Albanska vlada je poleg tega morala misliti tudi na repatriacijo tujcev, ki so jih Nemci internirali v Albaniji in one, ki so prišli na naše ozemlje iz Jugoslavije, Grčije, Bolgarije itd. Vse osebe, ki pripadajo raznim narodnostim, so izrazile željo, da bi zapustile Albanijo. V zvezi s tem se je albanska vlada po brigada za repatriacijo omenjenih oseb in jim dala na razpolago potrebna transportna sredstva. V tej skupini tujcev, ki so prišli v Albanijo med vojno so tudi duhovniki in redovnice italijanske narodnosti, ki so prišli v Albanijo med italijansko okupacijo, da bi služili v italijanski vojski in italijanskemu prebivalstvu, ki je bilo poslano v Albanijo zaradi kolonizacije».

De Gaulle sestavlja vlado

Pariz, 14. Unipress. — De Gaulle je danes nadaljeval posvetovanje z voditelji parlamentarnih skupin, da bi sestavil vlado narodne koalicije. Zdi se, da je glavna težava v razdelitvi ministrskih mest. Komunistična stranka še ni podala izjave v tem pogledu, toda njeno stališče je znano: Kot stranka, ki je zmagala na volitvah, je mnenja, da ima pravico do glavnih položajev v vladi, zlasti do ministrstva za narodno obrambo, za finance in za zunanje zadeve.

Ker imajo tudi socialisti in ljudski republikanci svoje zahteve, se zdi, da ima de Gaulle malo zgledov, da bo sestavil novo vlado pred prihodnjim tednom.

Uničevanje nemške vojne industrije

Ebenhausen, 14. — Včeraj so nadaljevali z uničevanjem nemške vojne industrije. Uničena je bila neka tovarna za proizvodnjo nitroceluloze.

Ta tovarna je bilo pomožno podjetje I. G. Farbenindustrie ter je zaposlovala 2300 delavcev, vštevši 1500 prisilnih delavcev.

Tovarno smodnika v Kaufbueren, ki je tudi podjetje Farbenindustrie, so uničili pretekli ponedeljek. V kratkem bodo uničili neko smodnišnico.

Fašisti v Italiji

Ravenna, 14. Tanjug. — Dopisnik Tanjuga iz Rima poroča, da opozarja «Unità» z dne 9. novembra, da vrše v Ravenni sodno oblast in službo javne varnosti še vedno trije predstavniki Mussolinijeve fašistične republike. Državni tožilec Gasparo Angelo, znani fašist, je bil premeščen iz Kalabrije. Upravnik mesta Quido Lino, častnik fašistične milice in nosilec najvišjih fašističnih odlikovanj, se sam hvali, da je aretiral 420 komunistov in poskuša nadaljevati isto delo tudi po osvoboditvi. Karabinjerski major Siurgio, ki je v času Mussolinijeve fašistične republike dobil čin podpolkovnika in bil član izrednega sodišča v Brescii, Veroni in Milanu, je svojčas obsodil na smrt italijanske partizane. Sedaj pa je spet v službi v Ravenni, kjer vodi policijske preiskave o delu protifašističnih organizacij.

Opazovalna komisija v Bolgariji

Sofija, 14. Tanjug. — Narodni odbor «Otačestvene fronte» se je odločil, da sestavi posebno komisijo za ugotovitev javnega mnenja. V ta namen je povabil zastopnike strank, ki tvorijo Domovinsko fronto, zastopnike strokovnih organizacij, novinarjev, in dr. kakor tudi zastopnike opozicijskih skupin. Komisija ima namen, da ugotovi javno mnenje glede izvedbe volitev dne 18. novembra.

Naseljevanje v Vojvodini

Beograd, 14. Tanjug. — Iz najpasivnejših dalmatinskih krajev se je pričelo preseljevanje 2.300 družin, ki se bodo to zimo naselile v Vojvodini.

Slovansko bratstvo

Varšava, 14. Tanjug. — Dopisnik Tanjuga iz Varšave poroča, da je bilo za 25. november sklicano zborovanje, ki naj o snuje društvo prijateljev Jugoslavije.

V jugoslovanskem veleposlaništvu v Varšavi je bil prirejen sprejem na čast ruskim novinarjem, ki so se vrnili iz Jugoslavije. Sprejemu so prisostvovali predstavniki ministrstva za informacije in ministrstva za notranje zadeve.

Truman o položaju v Palestini

Washington, 13. — Predsednik Truman je danes podal nekaj izjav o palestinskem vprašanju. Rekel je med drugim: «Zaradi poročil, ki sem jih dobil od različnih strani o žalostnem položaju, v katerem so bili Židje, kot žrtve nacističnih in fašističnih preganjanj v Evropi, sem poslal g. Attleeju — da bi priteg-nil njegovo pažnjo — dne 31. avgusta poročilo g. Earla G. Harrisona, po katerem bi z izdajo nadaljnjih stotisoč dovoljenj za naselitev Židov v Palestini, znatno izboljšali položaj. Prepis pisma, ki sem ga poslal g. Attleeju, smo dali na razpolago tisku. Še vedno zagovarjam stališče, ki sem ga zagovarjal v tem pismu.

Nato pa me je angleška vlada obvestila, da zaradi položaja v Palestini ne more sprejeti predlagane rešitve, da pa se zelo živo zanima za položaj Židov v Evropi. V poznejših razgovorih med severnoameriško in angleško vlado so predlagali, da se ustanovi mešan angleškoameriški preiskovalni odbor, v katerem se predsednika menjata, tako, da je predsednik enkrat Amerikanec, drugič Anglež; ta odbor naj do podrobnosti preuči celotno palestinsko vprašanje.

Upoštevajoč naše veliko zanimanje za to vprašanje in prepričan, da bo ta odbor znatno pripomogel k dosegi pravične ter hkrati človečanske rešitve, smo na ta predlog pristali.

Palestinsko vprašanje

Cairo, 14. AFP. — Svet arabske lige je bil sklican nocoj. Proučil bo odgovor na Bevinovo deklaracijo o Palestini. V arabskih krogih se ugotavlja nezadovoljstvo s to deklaracijo.

V svoji prvi oddaji po angleški deklaraciji, je židovska tajna radioodajna postaja poudarila v dramatičnem tonu, da je odgovor židovskega ljudstva odločni «ne». Omenjena postaja je objavila, da se židovsko ljudstvo ne bo pokorilo, pač pa da se bo borilo z vsemi sredstvi.

Etheridge v Moskvi

Moskva, 13. Tass. — 12. novembra je prispel iz Sofije v Moskvo Mark Ethridge, ki je po navodilih zunanjega ministra ZDA potoval po Balkanu.

Ethridgea je pozdravil na letališču podravnatelj protokolnega oddelka ljudskega komisariata za zunanje zadeve ZSSR Jackevič. Pričakoval ga je tudi veleposlanik ZDA v ZSSR Harriman.

Razpust nemškega RK

Berlin, 14. AFP. — Nemški Rdeči križ je bil z odlokom maršala Žukova razpuščen na vsem sovjetskem zasedbenem področju.

Slovensko ljudstvo je trdno z maršalom Titom

Izjave predsednika narodne vlade Slovenije Borisa Kidriča

Ljubljana, 14. Tanjug. — V zvezi z volivnim uspehom Ljudske fronte v Sloveniji je predsednik slovenske narodne vlade Boris Kidrič govoril z novinarji in dejal, da je pri teh volitvah osvobodilna fronta Slovenije dokazala, da samo ona predstavlja vse slovensko ljudstvo.

Kidrič je razen tega dejal: «Volitve v Sloveniji pomenijo velik uspeh iz treh razlogov: Prvi razlog je visoka volivna udeležba in procent glasov za Ljudsko fronto. Drugi je ta, da se je pri predvolivnem boju ljudstvo zavestno odločilo, ali je za stari ali novi red. Tretji razlog je, da se je predvolivni kampanji posrečilo vključiti reakcionarje v volitve, da se niso abstinirali, ampak da so volili v skrinjico brez liste.

O volitvah lahko rečemo, da so bile popolnoma svobodne. Ob tej priliko smo celo dovolili nezakonit pritisk onih duhovnikov, ki odobravajo pastirsko pismo in ki so demonstrativno vrgli svoje kroglice v skrinjico brez liste.

V Sloveniji je volila Ljubljana z 97,8% udeležbo. Od udeležencev je 93% volilo listo maršala Tita.

Razen velikega splošnega uspeha, ki brezdvomno pomeni pripadnost osvobodilni fronti in maršalu Titu, smo zabeležili neuspeh v dveh okrožjih: Doljnja Lendava in Radgona, kjer je reakcija dobila znaten odstotek glasov. Ta odstotek ne vpliva na splošno stanje glede na odstotek v celi Sloveniji. Ta odstotek pa kaže, kako so si stara nemška gnezda podala roke s protinarodnimi duhovniki, ki so delovali po navodilih pastirskega pisma. Duhovniki so pripovedovali ljudstvu fašistične izmišljotine. Ljudstvo, ki je bilo zapeljano, se sedaj prebuja in obžaluje, da so jih duhovniki pregovorili.

Izid v teh dveh okrožjih dokazuje svobodo naših volitev in dviga vrednost volivne zmage Ljudske fronte v Sloveniji. Razen tega kažejo ti izidi, da je pastirsko pismo praktično zvezano z bivšim Kulturbundom in njegovimi pripadniki.

Kar se tiče splošnega izida v Sloveniji, je prekosil vse naše pričakovanje.

Osvobodilna fronta je dokazala, da samo ona predstavlja vseslovensko ljudstvo in da je slovensko ljudstvo skupno z osvobodilno fronto trdno z maršalom Titom.

„Bizantinski zbornik"

Moskva, 14. Tass. — Založba akademije znanosti ZSSR je izdala «Bizantinski zbornik», ki ga je pripravil zgodovinski zavod in izdal dopisnik član Akademije znanosti Evgenij Kozminski.

Zbornik se peča z najvažnejšimi vprašanji zgodovine Bizanca. Prvi članek je «vprašanje modernih razprav o Bizancu», ki ga je napisal prof. Levčenko.

V članku «bizantinski rodoljubi prve polovice 10. stoletja», ki temelji na dosedaj še neobjavljenih rokopisih, je razvidno delovanje številnih odličnih bizantinskih osebnosti.

Zelo zanimiva je Waldenbergova razprava: «Filozofski pogledi Mihajla Psele». Psela je pisec znanih spominov: «Stoletje bizantinske zgodovine».

V zborniku so tudi članki «Kultura in vzgoja Bolgarov v 14. stoletju», «Izdaje bizantinskih tekstov v zahodno evropski literaturi» in «Bizanc in Sloveni».

Baker o odnosih s SZ

London, 14. — Državni minister Philip Noel Baker je odgovoril v Spodnji zbornici v imenu zunanjega ministra na številna vprašanja. Daniel Lipson, član stranke neodvisnih, je vprašal, kaj je vlada ukrenila, da izravna spor, ki je nastal med britansko in sovjetsko vlado.

Baker je izjavil, da je zelo važno da se ne pretirava pomen tega spora in dodal: «Bil bi pravi čudež, če bi se mogli takoj sporazumeti v vseh važnih vprašanjih ki so nastala po vojni med državami, ki so zmagale. Vlada se bo poslužila normalnih sredstev za pogajanja, ki z njimi razpolaga in ki bi se izkazala kot najbolj prikladna za dosego sporazuma na podlagi medsebojnih koncesij, v duhu anglosovjetske pogodbe zavezništva in sodelovanja».

Civilska industrija v SZ

Moskva, 14. Tass. — Obnova civilske industrije, ki so jo porušili Nemci dobro napreduje Več kot 2.500 tovarn so ponovno odprli. Dosegle so že 75% svoje predvojne proizvodnje.

Največji mlin za koruzo v Evropi, in drugi največji na svetu, v Beslanu, je bil obnovljen in zmelje 180 ton koruze dnevno. Na področju Brijanska, Kurska in Orla je pričelo obratovati 8 tovarn za škrob in melaso.

V Ukrajini in Belorusiji so obnovili 160 tovarn za sladkor, pa tudi tovarne za konzerviranje mesa, ter stiskalnice olja v Rostovu, Stavropolu, Vinci, Odesi in v Krasnodarju. V nekaj dneh bo končana obnova tovarne za konzerviranje mesa v Bijansku, ki je eno od največjih podjetij živilske industrije v ZSSR. Njena predvojna proizvodnja se bo povečala za 50%.

V baltskih republikah, v zahodni Ukrajini in v zahodni Beli Rusiji je bilo obnovljenih 80% mlinov.

Tudi industrija za konzerviranje živil je bila obnovljena. V prihodnjih dveh letih bosta znatno razširjeni vinarni «Abrau Durso» in «Masandra». Vinarstvo ji sedaj skoraj že doseglo predvojno, stopnjo.

Celica 41

Široka asfaltirana cesta, ki pelje iz Trsta na opensko strelišče, je bila v noči od 14. na 15. decembra 1941. zastražena kakor še nikoli. Vsakih sto korakov je prežala vojaška patrula in si natančno ogledovala vsako vozilo, ki je šlo mimo. Voziti se smela tisto noč po tej cesti le določena vojaška vozila, za vse druge je bil promet zaprt, toliko od sežanske, kolikor od tržaške strani.

Okoli 7. ure zjutraj (po uradni uri) je privozilo mimo straž vozilo z duhovnikom, zdravnikom, kancelistom posebnega tribunala in s policijskimi agenti, za njim pa vojaški kamijon, v katerem so sedeli, obdani od kazniniških paznikov in karabinerjev, zvezani, po vrsti: Bobek, Ivančič, Kos, Tomažič, Vadnal. Za njimi so se vozili v vojaškem kamijonu oboroženi miličniki, ki so se bili javili kot prostovoljci za izvršitev sodbe najvišjega fašističnega tribunala nad petimi sinovi slovenskega naroda na Primorskem. Kot zadnji so se peljali grobarji... Bilo jih je osem. Prejeli so že prejšnji večer nalog, da se zberejo ob 4. zjutraj na «kvesturi». Od tam so jih peljali pred zapor in nato na Opčine. Že par dni prej je bilo mestnemu ekonomatu naročeno, naj pripravi devet krst. Te so že čakale na openskem strelišču.

Bilo je ob 7.20, ko so se vozila ustavila pred strelliščem, ki je bilo ostro zastraženo. Obdani od nog do zob oboroženih straž, so na smrt obsojeni tovariši izstopili po vrsti iz kamiona, eden za drugim so izginili v notranjost poslopja. Pinko je z gromkim glasom veselo prepeval. Zunaj se je že zdanilo, hladen jutranji vetar je narahlo pihal od severovzhoda, za Nanosom je vzhajalo mlado sonce.

Še enkrat so vsem petim prečitali smrtno obsodbo, nato so jih zdaj brez okov, peljali proti dnu širokega strelišča, k visokemu nasipu, za katerim so štrlele črnobele tarče, na katere ob drugih priložnostih streljajo, za vajo, vojaški strelci. Tisto jutro so bili za petimi obsojenci postrojeni drugačni strelci; čakali so, da bi streljali na — žive tarče!

Pred nasipom je stalo, z nogami trdo vkopanimi v zemljo, druga poleg druge, v vrsti pet stolic, obrnjenih z naslonjalom proti nasipu, s sedalom proti vhodu na strelišče. Vsaka je imela na naslonjalu še posebej visok naslonek.

Korakajoč po strelišču proti stolicam je Pinko še vedno glasno prepeval. Za njim je stopal Simon, tih in bled, a brez tiste sence, ki mu zadnje dni ni hotela izginiti s čela. Ivančič, raven kot sveča kot vedno, se je samo prezirljivo smehljal. Vadnal je nepremično upiral pogled v daljavo, Bobeku je nemirno gorelo v očeh.

Ustavili so se pred stolicami, po vrsti vsak pred svojo: Bobek, Ivančič, Kos, Tomažič, Vadnal. Nato so sedli, s hrbtom obrjeni proti postrojenemu vodu miličnikov, z obrazom proti nasipu. Z vrvjo so jim zvezali roke za hrbtom, z vrvjo so jih privezali za stolice, pod brado so jim potisnili visoki naslonek.

Med grobno tišino je šel duhovnik z molitvijo od enega do drugega, prvi je zadnjič poljubil Razpelo Bobek, za njim Ivančič, nato Kos, Vadnal. Ravno, ko se je duhovnik obrnil do Pinkota, ga pokrižal in mu tiho prišepnil: «Bog Te spremljal!...» je dal poveljnik postrojenega voda miličnikov znamenje. Duhovnik je hitro stopil par korakov stran in takrat pa je zadonel Pinkotov gromki glas: «Dol s fašizmom! Živela Sovjetska!». — Salva iz tridesetih pušk mu je prerezala krik...

Kmalu za tem se je ob vratih na strelišču prikazal poveljnik postrojenega voda miličnikov. V ustih cigareta, v roki pištola. Hip prej je bil z njo, po salvi, ustrelil v tilnik še vsaki žrtvi posebej. V dve je moral vdrugič streljati, ker sta po prvem strelu še dihali —

Stopil je k odprtemu telefonu in javil:

«Ekscelenca, ali ste slišali? Sodba je — izvršena!»...

V Trstu, na drugi strani telefonske linije, ki je bila ves čas odprta, je vzel poročilo na znanje tedanji fašistični prefekt. Sedel je ves čas pri odprtem telefonu in je prisluškoval, kdaj bo slišal salvo, ki mu bo naznanila, da je nehalo biti pet mladih slovenskih src, ki bo z njimi ugasnilo upanje slovenskega ljudstva na Primorskem na svobodo. Ni mislil na to, da je bila tisti hip v drugič zapisana, že zopet tudi s krvjo mladega tržaškega Slovenca, krvava hipoteka, tik na pragu tržaškega mesta...

Dr. FRANE TONČIČ

(Konec)

„Ne nameravamo podpirati"

Slovenski pisatelj in vzgojitelj dr. Andrej Budal, s pseudonimom Pastuškin, Slavko Slavec, Ivan Dren, je še danes v izgnanstvu v Italiji.

Po dvajsetih letih izgnanstva z domače zemlje mu italijanska uprava podaljšuje izgnanstvo po zapovedi g. Simoni-ja.

Slovencem, posebno Primorcem, je dobro znano ime profesorja dr. Budala iz Štandreža pri Gorici — pisatelja «Ubogega Uština» in neštetih drugih povesti, novel, prevodov — ali bolje njegovo pisateljsko ime Slavko Slavec, Ivo Dren, Pastuškin, za katerim se je moral skrivati pod fašistično strahovlado, ne zaradi osebne bojazni, pač pa, ker bi sicer njegove knjige na Primorskem, v založništvu «Goriške Matice», nikdar ne mogle iziti. Mlajšim pa ne bo več znano, da je bil on kot vzoren vzgojitelj, ravnatelj slovenske realke v Idriji, z ostankom zavoda vred izgnan v Italijo, v Videm že leta 1925. Tu je umrla zadnja slovenska srednja šola v Italiji leta 1927., on pa je nadaljeval svoje izgnanstvo vse do sedaj. Noben fašističen odlok mu ni dovolil povratka v šole v domovino, četudi bi poučeval v tujem jeziku. Nasprotno, premestili so ga niže v Italijo, v Perugio. Kljub ponovnim prošnjam na italijanska in zavezniška oblastva je moral ostati še do danes v izgnanstvu v tujini — kakor še mnogo naših ljudi.

Prilagamo sledeče podatke o znanem primorskem slovenskem šolniku ter prepise njegove korespondence z zavezniškimi in italijanskimi oblastmi, ki mu zdaj prav tako, kot prej fašistične, onemogocujejo delovanje v Slovenskem Primorju.

Šolski proveditorat za provinco Videm.

Videm, 24. oktobra 1945

Tek. št. 12327. Rezerv.

Predmet: Sporočilo vrhovnega prosvetnega častnika (Chief Education Officer) profesorju Andreju Budalu.

Na povelje Glavnega stana Zavezniške vojaške uprave, 13. Korpusa — (Headquarters Allied Military Governement 13 Corp — Education Division) prosvetnega oddelka, Vam pošiljam sledeče pismo, podpisano po g. John P. Simoniju, vrhovnemu prosvetnemu častniku:

«1.) Ko je izvršen že dobršen del ureditve slovenske šole, obžalujem, da moram poudariti, da ob tej priliki niste prav nič sodelovali. Zavezniška vojaška uprava, ki bi se bila rada poslužila Vaše izkušenosti in Vašega strokovnega znanja, Vam je bila ponudila zaupno mesto. Če bi bili sprejeli to službo, bi mogli z najboljšim uspehom prispevati k osnovanju in ureditvi šole, namenjene slovenski mladini.

2.) priznavajoč važnost službe ste dejansko v prvem času sprejeli, toda potem ste zavrnili, se izognili vsaki utemeljitvi in s tem opustili ono nepristranost in vedro stvarnost, ki bi Vam edini morali biti vodilo, ko je šlo za korist šole in za dobrobit mladine, katerega učitelja se izpovedujete. Zaradi tega zadržanja moram pač izraziti svoje obžalovanje in Vas opozoriti, da Zavezniška vojaška uprava nasproti Vašemu zadržanju ne namerava podpirati premestitve iz Vidma v Gorico, ki ste jo zaprosili.

Vršilec dolžnosti proveditorija:
(C. Tamborlini)

Odgovor dr. Andreja Budala.

Dr. Budal je odgovoril g. Simoniju o zadevi, v pismu z dne 30. oktobra t. l. sledeče:

«Podpisani je videl 24. 8. 1945 v nekem listu vest o njegovem imenovanju. Vprašal je 25. 8. 45. s pismom Superintendanco v Gorici za uradno sporočilo. To je prišlo 27. 8. 45, a brez zagotovila o premestitvi na državne stroške iz Vidma-Udine v Gorico. Razen tega se imenovanje ni nanašalo na mesto, o katerem se je govorilo v Trstu 11. 8. 45., in obetali so se nasprotujoči si politični vplivi. V tej negotovosti se je podpisani mestu odpovedal v pismu z dne 28. 8. (ki ga je osebno izročil Zavezniški upravi v Gorici 29. 8. 45 okrog 10 ure, kakor je potrdil gosp. Ten. Col. J. C. Smuts s pismom z dne 3. 9. 45.).

Zdi se, da Vam to demisijsko pismo ni znano. Zato si podpisani dovoljuje priložiti prepis. To je bil edini odgovor podpisanega, ki ni sprva sprejel in pato brez vsake razlage odklonil, kakor bi se zdelo iz Vašega pisma, katero se zdi, da ne prikazuje dovolj točno tedanjih dogodkov.

Podpisani je preveč navdušen za temeljne ideje listine Združenih narodov in obžaluje, da se te ideje često ne upoštevajo v slovenskih zadevah v Julijski krajini. Vendar je prepričan da so te ideje dobre in ne obupuje, da se bodo uveljavile v bližnji bodočnosti tudi za Slovence v Julijski krajini».

Enako so mu 20 let zavračali razni fašistični šolski proveditorji njegove prošnje, — le z drugačno utemljitvijo.

Pozorni čitatelji se bodo še spominjali iz javne polemike, da je bil eden izmed razlogov nesporazuma med gosp. Simonijem in našimi prosvetnimi zastopniki tudi ta, da je samovoljno imenoval, ne da bi se bili končali dogovori, dr. A. Budala za višjega nadzornika slovenskih šol na Goriškem, mesto za superintendanta na Goriškem.

S tiskovne konference

na kateri je dal 9. polkovnik Bowman pojasnila na nekatera vprašanja

V ponedeljek, 12. novembra, je polkovnik Bowmann, višji častnik za civilne zadeve pri Zavezniški vojaški upravi za Julijsko krajino, imel tiskovno konferenco. Preden je gospod polkovnik pričel odgovarjati na postavljena vprašanja, je prisotnim predstavnikom tiska pojasnil, da so glasovi, ki krožijo po mestu, da bo zapustil svoj dosedanji položaj, neutemeljeni. Res je, da pojde za nekaj časa v ZDA na obisk k svoji družini. Toda po poteku svojega dopusta se zopet vrne na svoje službeno mesto. Poudaril je, da morebitna nadomestitev z angleškim oficirjem za časa njegovega dopusta ne bo prinesla nobene politične spremembe.

Na vprašanje glede vrnitve civilnih avtomobilov, ki jih je zaplenila Jugoslovanska armada ob priliki zasedbe tega področja, je g. polkovnik odgovoril: «Avtomobili, zaplenjeni od Jugoslovanske vojske za časa okupacije tega ozemlja, so postali po mednarodnem pravu last jugoslovanske države. Lastniki se lahko pritožijo na jugoslovansko vlado ter zahtevajo odškodnino.» Dejal je, da mu je znano, da je bilo že več takih pritožb izročenih jugoslovanski vladi, ki jih je vzela v poštev in bo lastnikom izplačala odškodnino. Na vsak način so po mednarodnem pravu ti avtomobili last jugoslovanske države in zato niso bili vrnjeni. To določilo mednarodnega prava se je v raznih primerih pokazalo neugodno za lastnika. V nekaterih krajih so tudi anglo-ameriške čete zaplenile avtomobile nemške vojske, ki so jih bili Nemci že prej zaplenili lastnikom. V tem primeru so bili ti avtomobili last nemske vojske in zavezniki so jih smatrali kot take. G. polkovnik je dejal, da nima namena primerjati tukajšnjega položaja s prejšnjim, ampak je hotel samo poudariti, da taka usoda doleti vsako zaplenjeno lastnino in da tudi anglo-ameriška vojska v takih primerih enako ravna kot Jugoslovanska armada.

Nato je g. polkovnik skupno odgovoril na prva tri vprašanja, ki jih je postavil sotrudnik «Primorskega dnevnika» in ki se glase:

1. «Ali imajo prebivalci Julijske krajine, ki imajo danes svoje stalno bivališče v Trstu in so bili bodisi internirani bodisi zaprti bodisi v armadi, ki se je borila na strani zaveznikov, ali pa so se skrivali pred fašističnimi in okupatorjevimi preganjalci, pa so prišli v Trst po 1. maju t. l., pravico do izkaznic prvega reda?

Kakšno izkaznico dobe, če ne te, glede na to, da nimajo domovinske pravice ne v Jugoslaviji ne v Italiji zapadno od področja, ki je sedaj pod upravo ZVU?»

2. «Kakšno izkaznico dobe oni politični preganjanci, ki so morali spričo fašističnega nasilja se prej po svetu, a so daljšo dobo živeli ali bili zaposleni ali pristojni ali imajo celo še svoje rodbine v teh krajih, pa so se sedaj vrnili v prepričanju, da so prišli v osvobojene domače kraje?»

3. «Kakšno osebno izkaznico dobe oni, ki so tujci po rodu, pa so se zatekli v te kraje, ker so bili doma ali drugod proglašeni za vojne zločince in se tam policijski zasledujejo?»

Gospod polkovnik je dejal: «Osebno izkaznico prve vrste, s katero se potrjuje pristojnost v Julijsko krajino, zasedeno po zaveznikih četah, bo dobil vsakdo, ki dokaže, da je živel v teh krajih pred 1. majem 1945. Tega pa ne smemo jemati dobesedno, da namreč imajo pravico do takih izkaznic samo osebe, ki so bile ravno na ta dan v Julijski krajini. Tudi ni nujno, da bi morale živeti te osebe na tem področju samo nekaj dni pred 1. majem. Osebe, ki so bile dolgo časa odsotne, so upravičene do izkaznice I. vrste (residents), če dokažejo, da so iz tehtnih vzrokov bile prisiljene zapustiti te kraje pred 1. majem 1945. in so vedno smatrale Julijsko krajino za svojo domovino ter so imele namen, vrniti se, kakor hitro bi ti vzroki odpadli. Po drugi strani pa osebe, ki so se nahajale 1. maja 1945. v teh krajih samo začasno, in niso nikoli nameravale stalno živeti na tem področju, nimajo pravice do takih izkaznic. Poudaril je, da je potrebno vsak posamezen primer podrobno proučiti in dejal, da je možno, da se zaradi naglega izdajanja izkaznic vrše razne napake in krivice. Pristavil pa je, da bo ZVU skušala storjene napake čimprej popraviti. Možno je, da se veliko število oseb čuti na en ali drug način prizadete.

Nato je g. polkovnik odgovoril še na četrto vprašanje «Primorskega dnevnika», ki se je glasilo:

«V poslednjih dneh prihajajo v Trst v množicah fašistično-nacionalistično razpoloženi ljudje. Ali bo Zavezniška vojaška uprava kaj ukrenila proti tem elementom, ki očividno nimajo miroljubnih in človekoljubnih namenov ter njihov pojav vznemirja tukajšnje avtohtono prebivalstvo, ki se spominja podobnih pojavov iz prvih let po prejšnji svetovni vojni še v času pred fašističnim režimom?» (Posebno to vprašanje se je nanašalo na nacionalistične šoviniste, ki so prihajali v dneh pred znano nacionalistično demonstracijo dne 3. 11. t. l. v Trst iz Benetk, Bologne, Padove, Brescie in drugih krajev. (Op. ur.) Ta vprašanja so bila stavljena že 1. novembra).

Na to vprašanje je g. polkovnik Bowmann odgovoril, da je treba dobro razumeti besedo «fašist». Po njegovem mnenju zadnje dni ni prišlo mnogo ljudi v Trst ter da se v tem pogledu zelo pretirava.

Za tem je g. polkovnik odgovoril še na razna druga vprašanja.

Naš sotrudnik je omenil, da delajo na občinskem uradu za izdajanje izkaznic napake zaradi tega, ker mešajo pojme pristojen (residente) in bivajoč (dimorante) ter vprašal, kako si zavezniške oblasti ta pojma tolmačijo.

Ker je tolmač prevedel le zadnji del vprašanja, je g. polkovnik Bowmann pojasnil, da je težko jasno ločiti oba pojma in da se tudi v Ameriki zaradi tega pojavlja mnogo sporov, ker sta v angleščini pojma pristojnost (residence) in bivanje (dwelling) skoraj istovetna. Na vsak način se smatra kot pristojno v nek kraj osebo, ki je vežejo nanj stalni interesi, dom itd. S tem se je konferenca zaključila.

Za novo dobo, našo novo knjigo!

Odred J. A. je volil

Kakor v Jugoslaviji, tako so se tudi pri jugoslovanskem odredu za Slovensko Primorje, Trst in Istro v nedeljo vršile volitve. V Gorjanskem, Pliskovici, Temnici in Opatjem selu, kjer imajo razne formacije odreda svoje sedeže, so se zbrali naši borci. Z zastavami in transparenti, so jasno pokazali, da hočejo skupno z vsemi jugoslovanskimi narodi uresničiti sadove narodno osvobodilne borbe. Mladina se je združila z borci, z njimi prepevala in rajala, ljudstvo pa je izobesilo na vseh hišah zastave in se masovno udeležilo veselja naših borcev. S tem je pokazalo povezanost med narodom in vojsko. Izrazilo je na ta način tudi upanje, da se bo tudi ono čimprej udeležilo volitev, skupno z vsemi jugoslovanskimi narodi in pričelo skupno graditi nov, srečnejši dom.

Volitve so izpadle 100%. S tem so naši borci ponovno potrdili, da žrtve in kri najboljših sinov niso bile zaman, temveč so zgradile novo državo — Titovo Jugoslavijo. Zvečer je vojska priredila miting, ki se ga je udeležilo vse prebivalstvo in z vzklikanjem izražalo zahtevo, da mora biti Primorska vključena v Titovo Jugoslavijo.

Seja občinskega sveta

Včeraj je bila v občinski palači v Trstu redna tedenska seja občinskega sveta za mesto Trst. Med drugim so razpravljali o izplačilu osvobodilne nagrade pri občinskih uradih zaposlenih vratarjev. Ker jim ni bila znana višina vsote osvobodilne nagrade, so nekemu svetniku dali nalogo, naj se pozanima o tej stvari in naj stopi v stik z Enotnimi sindikati, ki so izplačila nekoč predlagali. Nadalje so sklenili, da bodo dali v najem vseučilišču neko biblioteko. Sledila so poročila načelnikov komisij, ki so bile ustanovljene za proučevanje stanja ACEGAT-a, obnovitvenih del, prehrane in goriva. Nek svetnik je predlagal, naj bi začeli sestavljati volivne imenike. Predolg je utemeljil s tem, da je sestavljanje imenikov težko in dolgotrajno delo. Ker so v vsej Evropi volitve — je dejal — in ker ne vemo, kdaj nam bo dana tozadevna možnost, je nujno potrebno, da imamo volivne imenike že sedaj sestavljene.

Konkretnega zopet ni bilo nič! Kdaj bodo nehali mleti prazno slamo?

Vojaška svečanost v Gorici

Včeraj, 14. t. m., so v Gorici svečano odlikovali višje zavezniške častnike, ki so se posebno izkazali v izpolnjevanju svoje naloge na ozemlju, ki je zasedeno po zaveznikih.

Svečanost je začela okrog 11. ure na Crispijevem trgu, kjer so bili razvrščeni trije vodi ameriške vojske iz 88. divizije in vojaška godba.

Odlikovanja je podeljeval maj. gen. Bryant E. Moore, poveljnik 88. divizije, ki je kot prvega odlikoval brig. gen. Fryja in tri polkovnike 88. divizije, col. Le Sturgeona, col. Dunforda ter col. Helnesa. Dobili so odlikovanje «Legion of merit».

Po slovesnem obredu je godba zaigrala ameriško himno in s tem je bila svečanost končana.

Proslave obletnice Oktobrske revolucije

Vse vasi in mesta Slovenskega Primorja so veličastno proslavile 28. obletnico velike Oktobrske revolucije. Veliki mitingi in širši sestanki so bili v *Tolminu, Miljah, Herpeljah, Kozini, Komnu, Ajdovščini, Idriji, Tržiču, Bovcu, Budanjah in drugod.* Po hribih so goreli številni kresovi, v zrak so letele raznobarvne rakete, bile so velike bakljade in obhodi povork. Na trgih ali v dvoranah so ljudski predstavniki govorili velikim množicam delovnega in kmečkega ljudstva o pomenu velike socialistične revolucije. Povsod so se ljudje uvrstili v povorke, vzklikali generalisimu Stalinu, Sovjetski zvezi, Vsezvezni komunistični partiji boljševikov, Rdeči armadi itd. Narodna vojska je povsod sodelovala tesno povezana z ljudstvom. S teh velikih proslavnih zborovanj so bile poslane številne resolucije in brzojavke generalisimu Stalinu, Kalininu in drugim sovjetskim predstavnikom. Primorsko ljudstvo je ob tej priliki ponovno pokazalo svojo brezmejno ljubezen do Sovjetske zveze, katera mu je bila zaveznik in moralna opora v borbi proti fašizmu.

Rektorat Akademije upodabljajočih umetnosti

v Ljubljani javlja, da se bodo predvidoma zadnji teden meseca novembra 1945. vršili sprejemni izpiti za slikarski in kiparski oddelek Akademije. Gojenci akademije lahko postanejo vsi tisti, ki so dovršili katerokoli srednjo šolo in vsi tisti, ki pokažejo izredno sposobnost za umetniški poklic in so dovršili 17. leto starosti. K priglasitvi, za katero bo dan naknadno objavljen, morajo prinesti krstni list, veljavna šolska izpričevala, karakteristiko pristojnega OF odbora in svoja že dokončana dela, odnosno kiparji primerne fotografije teh del. Sprejemni izpit traja 5 dni. Za slikarje po 4, za kiparje po 6 ur dnevno. K izpitu mora prinesti vsak priglašenec za slikarski oddelek risalno desko, primeren papir, oglje, kredo ali svinčnik ter ostale pripadajoče risalne potrebščine. Priglašenci za kiparski oddelek pa dobe vse za izpit potrebne predmete na zavodu. Tekom 24 ur po končanem izpitu se objavijo imena sprejetih priglašencev na objavni deski zavoda. Za one, ki se z veljavnimi izpričevali izkažejo, da so že študirali na kaki akademiji in dokažejo v ostalem svojo neoporečnost, sprejemni izpit ni potreben in se vpišejo v odgovarjajoči letnik.

Glede vpisa izrednih učencev bomo javili naknadno.

Knjige Gregorčičeve založbe v vsako primorsko hišo!

Sporočilo RK

Rdeči križ za mesto Trst in pokrajino javlja, da bodo uradi v ul. Cicerone 8 vis. pritl. in v ul. Carducci 4. pritl, uvedli enotne uradne ure. Stranke se bodo sprejemale samo od 8.30 do 13. ure, izvzemši nedelje.

V znamenju napredka

Medicinska ekspedicija II. Armade za pomoč Istranom

V Koper je dospela 5. t. m. medicinska ekspedicija II. armade za pomoč Istranom. Ekspedicija je že prepotovala vso Hrvasko Istro. Od Labinja, čez Vodnjan, preko Poreča in Pazina, ter dospela v Koper. Pregled in zdravila so popolnoma brezplačni, tako tudi zdravljenje v bolnici. Vsi zdravniki so specialisti iz zagrebške klinike.

Ekspedicija ima sekcije za razne vrste bolezni: notranje, kožne, spolne in otroške. Ima tudi zobozdravnika, kirurga ter lastno lekarno. Dnevno je pregledala preko tisoč oseb. Skupno jih je bilo pregledanih v Koprskem okraju približno 6.000, v ostali Istri pa že 25.251.

Sorazmerno prihaja na pregled največ otrok. Mamice skrbijo za svoje male, da bi preprečile zle posledice strašne vojne. Mnogo pacientov hodi k specialistom za notranje bolezni. Ravno tako je vedno zaposlen tudi zobozdravnik. Dva specialista za otroške bolezni sta stalno na delu po vaseh ter obiskujeta vso deco in ji nudita zdravniško pomoč.

Zdravstveno stanje v okraju je na splošno zadovoljivo. Od mest je najslabši Koper, boljši pa sta Izola in Piran. Zlasti starejši ljudje zelo občutijo vojne posledice.

Vodja ekspedicije je dejal, da koprska bolnica ne zasluži boljšega, kot da se poruši. Res je zelo čudno in nerazumljivo, da v 21 letih «napredne» fašistične vlade niso utegnili zgraditi primerne bolnišnice. Sedanja bolnica predstavlja za Koper sramoto, zato bo ljudska oblast v kratkem ukrenila vse, kar je v njeni moči, da jo popolnoma prenovi ali pa sploh zgradi drugo.

Neverjetno a na žalost resnično nima Koper niti enega dečjega doma, niti toplega kopališča. Tudi za to bo morala oblast takoj poskrbeti.

Na splosno se opaža, da fašistični vladi ni bilo mar za zdravje širokih ljudskih plasti, posebno ne v Istri.

V Istri je precej tuberkuluznih in mnogo želodčno bolnih. Nalezljivih bolezni je malo, malarije ni. Za malarijo bolehajo le oni vojaki, ki so se vrnili iz Sardinije.

Vsak okraj bo moral imeti rešilni avto, za vso Istro pa naj bi se zgradila centralna moderna bolnica na državne stroške.

Lekarna ekspedicije je do sedaj razdelila več kot 10 kg aspirina, ravno toliko piramidona, 200 litrov fleminksa proti garjam, 7 kg masti, nad 1500 cevčic kalcija ter mnogo kodeina. Seveda vse to brezplačno.

Ekspedicija II. armade je prinesla istrskemu ljudstvu, ne glede na narodnost, prvo zdravniško pomoč. Zato se ljudstvo zateka k njej z velikim zaupanjem ter je JA hvaležno, ko vidi, kako ona skrbi za njegovo zdravje in blagostanje.

Iz tržaškega življenja

Dobava plina v Trstu

Po poročilih, s katerimi razpolagamo, bi morale ladje, ki vozijo premog, prispeti v Trst 21. t. m. V tem primeru bo mogoče dobaviti plin mestu po tri ure dnevno od 27. novembra dalje.

V Trstu, kakor v goriški pokrajini organizirajo razdeljevanje lesa za kurjavo.

Prva delitev lesa za kurjavo bo v najbolj potrebnih tržaških okrajih po 15 kg na osebo. Merodajni krogi nameravajo preskrbeti potreben les za kuho jela vsaj enkrat na dan v okrajih, kjer ni ne plina ne elektrike niti drugih sredstev, s katerimi bi bilo mogoče kuhati.

Družinam padlih partizanov

Zveza primorskih partizanov javlja: Komisija za počastitev padlih za svobodo je zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev in zaradi dogovorov s pristojnimi oblastmi prisiljena preložiti dan, ki je bil prej določen za prenos in pogreb padlih. Omenjena komisija nadaljuje z delom za nabiranje fondov in se pogaja s pristojnimi oblastmi. Ko bo njeno delo zaključeno, bo javila po časopisju dan pogreba in komemoracije vseh padlih v borbi za svobodo.

Obvestilo partizanom

Zveza primorskih partizanov javlja, da se morajo vsi partizani, ki so bili demobilizirani in ki nimajo potrdila o demobilizaciji, javiti pri raznih odsekih v coni A, da urediijo potom omenjenih odsekov svoj položaj pri komandah, pod katere so spadali. Omenjena potrdila o demobilizaciji bodo služila, čim bodo izšle odredbe o demobilizacijski nagradi.

Glasbena matica

Danes ob 20. uri odborova seja v prostorih kot običajno.

Gojenci šolskega okoliša Škedenj in Sv. Ana naj se javijo danes 15. t. m. ob 16. uri v zavetišču v Škednju zaradi določitve ur za pouk.

Prehrana

Testenine. Jutri so prične v vseh občinah pokrajine delitev po en kg testenin na osebo. Cena je po lir 18.95 za kg. Rok poteče 23. t. m.

Za bolnike. Bolniki, ki imajo pravico do dodatka mesa in ki še niso dvignili konzerviranih rib, lahko dvignejo z boni, ki nosijo datum od 20. t. m., 250 gr jajc v prahu. Enaka količina jajc v prahu se bo lahko dobila na pone z datumom od 21. do 30. t. m. Bolniki, ki imajo bon za dodatek testenin, lahko te dobijo v pooblaščenih trgovinah. Cena za jajca v prahu po 440 lir, za testenine po 21.50 lir za kg.

Namizni sir. Pričela se je delitev namiznega sira za potrošnike iz Milj, Dolline, Gradeža, Tržiščine in Sežanščine, in sicer po 100 gr na osebo.

Enotni sindikati

Sindikat lesne stroke. Seja odbora je prenešena na danes, 15. t. m. ob 18.30 uri v ulici Zonta 2.

Prosvetni odsek organizira za danes, 15. t. m. ,ob 20.30 vokalni koncert v dvorani sindikata kemikov v ulici Conti 11.

Prosvetno društvo Škorklja

Danes ob 20. uri sestanek članov v društvenih prostorih v Vicolo dell'Ospedale militare 2. Tov. Sebek Vlada bo predavala o «Zgodovinskem razvoju zapadne narodnostne meje».

Gledališče Verdi

Nocoj ob 20. uri bo izven abonmaja zaadnja predstava «Tosca».

V soboto prva predstava «Werther». Abonma red B.

GORICA

Goriškim srednješolcem!

Slovenski srednješolci, ki so se svoječasno vpisali na slovenske srednje šole v Gorici, a niso predložili predpisane prošnje na kolkovanem papirju, krstnega lista in zadnjega šolskega spričevala, naj store to nemudoma, vsekakor najkasneje do 15. t. m., v tajništvu gimnazije in učiteljišča, v I. nadstropju Solskega Doma v ulici Croce štev. 3.

Tajništvo je odprto vsak dan od 9. do 12. in daje vsa potrebna pojasnila. Sprejemajo se tudi prošnje dijakov, ki se še niso vpisali, ter prošnje za prestop z ene šole na drugo in za polaganje izpitov.

Določbe o vpisnini in šolnini ter o tem kdo ima pravico, da je oproščen od plačila teh pristojbin, so razvidne z objavne deske v veži šolskega poslopja.

Izredna doklada

Trgovska zveza v Gorici naznanja: Krajevni urad za delo je določil, da se mora izredna doklada plačevati tudi za praznike, čeprav te dni delavci ne delajo in ne prejemajo plače.

Cene nekaterih vrst živil

Trgovska zveza v Gorici naznanja, da bodo cene pri prihodnji razdelitvi živil na izkaznice sledeče in s tem preklicuje prejšnja obvestila:

Navaden riž f.ko skladišče trgovca za kg L. [illegible]30, za potrošnika L. 29.50; finejši riž L. 28, L. 32.50; testenine iz videmskih in tukajšnjih tvornic L. 19.20, L. 21.50.

GOSPODARSKI NASVETI:

Borov prelec

Opisani način zatiranja prelca je najcenejši in najbolj praktičen.

Stvarno pa ga še niso po našem Krasu poizkusili. Priporočamo pa ga posebno za višje lege, ker je verjetno, da mraz učinkovito vpliva na popolno iztrebljenje mrčesa.

Najbolj znan in navaden način preganjanja mrčesa pa je preprosto nabiranje in uničevanje gnezd od decembra do februarja.

S škarjami, noži ali z drugim, v ta namen prikladnim orodjem, ki mora biti dobro nabrušeno, odrežemo vejice, na katere se prelec ugnezdi. To delo je zelo lahko pri nizkem drevju. Ko pa so drevesa višja, nastajajo ovire. Zaradi tega uporabljamo v teh primerih posebne škarje, pritrjene na dolg drog in opremljene z vrvico, s katero jih premikamo.

Gnezda zberemo na primernem prostoru in jih takoj zažgemo, ali pa jih prenesemo tako daleč, da se žuželka ne more vrniti v gozd.

Omenili smo že, da so dlake, ki jih gosenice odlagajo in katerih so polna gnezda, škodljive. Delavci, ki nabirajo, žgejo ali odstranjujejo gnezda, morajo biti primerno zavarovani. V ta namen naj zaščitijo posebno vrat in zapestja z obvezami, oči pa z zaprtimi naočniki. Priporočljivo je namazati roke in obraz z vazelino ali kako drugo olnato sestavino.

Treba je tudi polagati pažnjo na to, da strupene dlake ne pridejo z jedjo v želodec, kar bi imelo zelo neprijetne posledice.

Če bi se kljub pažnji vendar pripetilo, da se koža vname, lahko učinke ublažimo z amoniakom ali s toplim mlekom.

Nabiranje gnezd ne povzroča boru posebne škode, če ga dobro izvajamo in ako čiščenje ne zahteva odstranitve vrhov.

V zadnjem primern je vedno priporočljivo uporabljati sistem prereza, kakor smo ga zgoraj opisali. Poslužujemo se tudi lahko škropljenja s strupenimi snovmi, kakor svinčeni arzeniak v razstopini 1% ali škropilo, ki ga ponavadi uporabljamo pri trtnih boleznih.

Zanimiv je še en način zatiranja škodljivca, ki ni še tako na splošno znan in se naslanja na naravo samo. Zato ga bomo opisali kot sistem, ki bo lahko prišel v poštev kot pomožno zatiralno sredstvo.

Naravni sovražniki prelca

Borov prelec ima v naravi sami precej sovražnikov, ki ga napadajo in uničujejo.

Med pticami imamo n. pr. žolno in kukavico, ki smatrata zoprno gosenico kot okusno. Te vrste ptic moramo ščititi, ker so edine ki se hranijo z gosenicami sploh.

Med žuželkami ima borov prelec sovražnika v nekaterih hroščih. Rdeča mravlja je tudi sovražnik borovega prelca. Jajčeca rdeče mravlje se uporabljajo, kakor je znano, za ribolov.

Največji do sedaj poznani zovražniki borovega prelca pa so nekatere vrste muh.

Te muhe imajo navado, da vrinejo svoja jajčeca v telo gosenice borovega prelca.

Iz jajčeca se izvali na spomlad ličinka, ki se redi v notranjosti gosenice in jo tako polagoma zajeda. Gosenica lahko preživi vso zimo in se tudi lahko izpremeni v podzemsko obliko.

Gotovo pa, je, da zajeden škodljivec ne bo dosegel oblike metulja.

Opazovanja so dognala, da nam opisane mušice na srečo uničijo približno 1/3 borovega mrčesa. Jasno je torej, da je vsakem gnezdu povprečno 50 zajedenih gosenic.

Če bi našli način, kako razmnožiti število nam koristnih mušic na škodo borovega prelca, bi dosegli še bolj temeljito in smrtonosno sredstvo proti škodljivcu.

Jasno je, da z uničenjem borovega prelca povzročimo tudi smrt njegovega naravnega sovražnika, ki se nahaja kot jajčece ali ličinka v notranjosti gosenice.

Da bi uničili gosenice in obenem rešili njihove smrtne sovražnike so zamislili sledeči način, ki ga priporočamo:

Sestaviti moramo večjo kletko, obdano z mrežo in brez dna. V kletko nakopičimo gnezda, ki jih naberemo nekaj preje kot se gosenice preselijo iz vejevja v zemljo, to je aprila meseca. Gnezda vsebujejo del od mušic zajedenih gosenic. Vse bodo izlezle iz gnezda, toda samo one, ki so zdrave, bodo dosegle obliko metulja. Zajedene gosenice pa bodo prej ali slej poginile in iz mrtvih trupel se bodo razvile nam znane mušice. Mreža, ki obdaja kletko, mora biti tako gosta, da zabranjuje izhod precej velikim gosenicam in metuljem, da pa dovoljujejo odlet malim novorojenim mušicam, ki bodo tako v pomnoženem številu drugje napadale svoje žrtve.

Po odletu mušic, se mora vse, kar je v kletki, požgati in razkužiti, da ne bi morda ostala na novo izvaljena jajčka škodljivca.

S tem smo v kratkih obrisih opisali vse, kar mora v glavnem vedeti vsakdo, ki se pripravlja na zatiranje škodljivega prelca.

Pripominjamo še, da je za lastnike in posestnike borovih nasadov čiščenje borovega prelca po zakonu obvezno.

Naša gozdarska imovina je v zadnih časih utrpela hude udarce:

Brezsmiselna sečnja, nenačrtno gospodarjenje in požari so v večjem ali manjšem obsegu že preveč razredčili in skrčili naše kraške nasade, ki so plod že skoraj stoletnega truda in naporov dveh pokolenj.

Sedaj se pa že obeta za prihodnje leto silovit napad borovega prelca na že itak izmučeni črni bor.

Ako hočemo ohraniti vsaj to kar nam je še preostalo, ne smemo dopustiti, da bi borov prelec dokončal uničevalno delo.

Zato pa bo vsak ljubitelj narave ki mu je pri srcu usoda naših gozdov, v kolikor mu je to mogoče pripomogel in sodeloval, da se bo zatiranje borovega prelca v sezoni čimprej, dosledno in v celoti izvršilo.

Dr. STANISLAV OBLAK
(Konec)

Pevska prireditev v Gorici

Dne 10. zvečer in 11. popoldne je prva velika pevska prireditev v Gorici prijetno presenetila slovensko občinstvo.

Nastopili so pevski zbori iz Gorice, Vrtojbe, Štandreža, Solkana, Kromberga, Podgore, Pevme. Na sporedu so bili moški, ženski in mešani nastopi pod vodstvom tovarišev Brajdot Ivana, Lupin Franca, Silič Cirila in Silič Ivana. — Dvorana Ljudskega doma je bila napolnjena do zadnjega kotička.

Kot še nikoli do sedaj, so zadonele pesmi naše zemlje; to so pesmi, ki so — kakor pravi Uvodna beseda — odmevale med prasketanjem strojnic, pesmi, ki so jih peli naši borci po gozdovih, ki so se razledale po afriških peščenih pokrajinah, kjer je naš ujetnik čakal, da stopi v boj proti zatiralcu svoje domovine. Njih glas je šel po daljnih morjih; zadonele so v Franciji, v Ameriki se je ob njih navduševalo naše ljudstvo za borbo svojih rojakov v stari domovini, v Angliji so jih prepevali begunci, v Italiji so vrele iz src ranjencev po bolnicah in okrevališčih, invalid se je ob njih razvneval, donele so iz grl naših fantov, ki so se borili in kasneje osvobajali našo domovino.

Občinstvo je nagradilo pevce z viharnimi aplavzi. Nekatere druge pesmi pa so morali pevci ponoviti, tako n. pr. mogočno pesem, živ utrip naših src: «Mi smo ubežniki», potem veselo in poskočno: «Polka je ukazana», ki so ju peli zbori Solkana in Podgora. V grobni tišini je občinstvo poslušalo premilo makedonsko «Mile pop Jordanov» in ob njej kar strmelo. Na zahtevo, naj jo ponove, je goriški zbor raje zapel rusko «Poljuško polje...», ki je vsem enako ugajala.

Kot ob prvi točki «Pozdrav», tako je tudi ob zaključku sporeda stopilo na oder okrog 200 pevcev. Silni ljudski zbor se je zlil v mogočno «Pesem o svobodi», ki so jo vsi zbori skupaj dvakrat ponovili ter tako sprostili val navdušenja med poslušalci, ki so končno radostno zapeli himno «Hej Slovani..», vzklikali Titu in Stalinu. S tem je bila manifestirana še močnejša ljubezen do naše zemlje, svobode in naše pesmi.

Dobra srca

Namesto cvetja na grob tov. Drejčku Čoku daruje Alojz Kalin 500 lir za socialno skrbstvo.

Tov. Marco Antonio je v počastitev spomina Andreja Čoka odklonil plačilo ki ga je imel prejeti kot vozač v znesku 3000 lir in ga je podaril za socialno skrbstvo.

Po svečanem pogrebu Andreja Čoka so v Prosvetnem domu na Opčinah nabrali v počastitev njegovega spomina 2.582 lir za Miklavžev večer v prid revnim otrokom.

Namesto cvetja padlim borcem daruje Strancar 500 lir za sirote padlih partizanov.

V počastitev spomina Mirkota Sosič darujejo sorodniki družin Dolenc, Holstein 300 lir «Za našega dijaka» in 300 lir za tiskovni sklad «Primorskega dnevnika».

Odgovorni urednik
STER CIRIL

† Za boljšo bodočnost domovine je daroval svoje življenje v Trnovskem gozdu dne 15. 11. 1944 naš nadvse ljubljeni, nepozabni

JANKO MILIČ

Pogreb njegovih zemeljskih ostankov bo v nedeljo 18. 11. 1945 ob 15. uri na domače pokopališče.

Zgonik, 15. 11. 1945.

Žalujoči starši, bratje, sestre in ostali sorodniki in znanci.

ZAHVALA

Prenos posmrtnih ostankov našega nepozabnega

ANDREJA ČOKA
voditelja
slovenskih šol v Trstu

v domovino se je razvil v veličastno manifestacijo solidarnosti vseh, ki se na teh svetih tržaških in primorskih tleh borijo za pravico in svobodo. Hvala vsem, ki so pri tem v katerikoli obliki sodelovali!

Iz dna duše se zahvaljujemo posebno čč. duhovščini, pevskim zborom Opčine in Sv. Jakob za njihovo petje proseški godbi in govornikom ob svežem grobu, ki so poudarili moralne in duševne vrline pokojnika in pomen njegove žrtve za slovenski narod in za našo zemljo. Zahvaljujemo se istotako vsem številnim darovalcem krasnega cvetja in ostalim prijateljem, znancem in udeležencem sprevoda, zlasti pa Krajevnemu osvobodilnemu svetu Opčine, ki je prevzel organizacijo pogreba, kakor tudi Pokrajinskemu narodno osvobodilnemu svetu Trst, Italijansko - slovenski Antifašistični uniji Trst, procesnim tovarišem, Kominustični partiji za Julijsko krajino, Krajevnim osvobodilnim odborom Lonjer, Prosek, Padriče, Gropada, Repentabor, Col in Sv. Jakob v Trstu, M.D.A.F.J. za Trst, A.F.Z. za Opčine, Zvezi Partizanov za Opčine, Mladini Opčine in pionirjem Opčine ter pokojnikovim stanovskim tovarišem učiteljem.

Naj bi pokojnikov vzgled in njegova žrtev priborili našemu narodu vzvišen cilj, za katerega se je pokojnik bo